

සිත් ඇතිවීම ගැන පරීක්ෂණයක්

ඉඳිකටුවකින් පයේ ඇඟිල්ලකට ඇත්තොත් ඒ පිළිබඳ විත්තය ඇතිවන්නේ කිනම් අවස්ථාවේ ද, ඉඳිකටුව ඇඟිල්ලට ඇත්ත විගස අපට ඒ බව දැනෙන්නේ ද? එසේත් නැත්නම් ඒ සඳහා කෙටි හෝ කාලයක් ගතවන්නේ ද?

මනස යනුවෙන් අප විසින් හැඳින්වෙන්නේ විත්ත පරමපරාවක් ය. ඒ විත්ත අතර සම්බන්ධයක් ඇත. අප දකින අයුරින් ඒ සම්බන්ධය අන්කිසිවක් නොව එක් විත්තයක තොරතුරු අනුගාමී විත්තයට ලබාදීම නිසා ඇතිවන සම්බන්ධය ය. මනස යනුවෙන් යමක් (ඒ ද්‍රව්‍යයක් හෝ විකිරණයක් හෝ නො වන බව නැවත නැවතත් අවධාරණය කළ යුතු ය) ඇතුළු නිර්මාණය කෙරෙන්නේ ම විත්ත අතර ඇති මේ සම්බන්ධය නිසා ය. එසේ මනසක් යනුවෙන් යමක් ඇතුළු නිර්මාණය කෙරෙන්නේ ම ඒ විත්ත පරමපරාව. එනම් මනස විසින් ම ය. මනකය, කාලය, මම ආදී සංකල්ප නිර්මාණය කෙරෙන්නේ ද ඒ හේතුවෙන් ය. ඒ සංකල්ප අතර යම් සම්බන්ධයක් ඇති බව ද කිව යුතු ය.

එහෙත් මෙයින් කියැවෙන්නේ මනසින් තොර ව විත්ත යනුවෙන් යමක් පවතින බව නො වෙයි. විත්ත යනුවෙන් සංකල්පයක් නිර්මාණය කෙර ඇත්තේ ද මනස විසින් ය. වෙනත් වචනවලින් කියන්නේ නම් විත්ත යනු මනස විසින් නිර්මාණය කෙර ඇති සංකල්පයක් පමණකි. මේ පිළිබඳව අප කලින් සඳහන් කර ඇත. එහෙත් බෙහෝ අයට කලින් සඳහන් කළ දෙයක් මතක් කර ගැනීමේ ඇති අපහසුව හේතුවෙන් ගෙන අපට ඒ බව මතක් කර දීමට සිදුවෙයි. මනස යනු කුමක් දැයි මනසින් තේරුම් ගැනීම සඳහා මනස විසින් විත්ත යන සංකල්පය නිර්මාණය කෙර ඇති බව පැහැදිලි විය යුතු ය. අප කලින් කියා ඇති පරිදි මෙලෙස අපට කතා කළ හැක්කේ ම අපේ විත්තනය රෙඛීය නොව වක්‍රීය වීම නිසා ය.

විත්තයක් ඇතිවන්නේ කිනම් අවස්ථාවක ද යන ප්‍රශ්නය ද අප නිරාකරණය කළ යුතු තවත් වැදගත් ප්‍රශ්නයකි. ඉඳිකටුවකින් පයේ ඇඟිල්ලකට ඇත්තොත් ඒ පිළිබඳ විත්තය, එනම් ඒ බව අපට දැනීම හා සම්බන්ධ විත්තය, ඇතිවන්නේ කිනම් අවස්ථාවේ ද, ඉඳිකටුව ඇඟිල්ලට ඇත්ත විගස අපට ඒ බව දැනෙන්නේ ද? එසේත් නැත්නම් ඒ සඳහා කෙටි හෝ කාලයක් ගතවන්නේ ද? මේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරක් සොයාගත හැකි නම් එමගින් විත්තයක් ඇතිවන්නේ මොළය ආශ්‍රිතව ද නැත්නම් භෘදය හා රුධිරය ආශ්‍රිතව ද යන්න ගැන අවබෝධයක් ලබාගැනීමේ හැකියාව පවතියි.

විත්තයක් ඇතිවන්නේ මොළය ආශ්‍රිතව යැයි සිතමු. අප නැවතත් අවධාරණය කරන්නේ විත්තයක් මොළය නිසා ඇති වීම හා විත්තයක් මොළය ආශ්‍රිතව ඇති වීම යනු එකක් නොව දෙකක් බව ය. විත්තයක් මොළය නිසා ඇති වුවත්, මොළය ආශ්‍රිතව ඇති වුවත් ඉඳිකටුව ඇඟිල්ලට ඇතුණු බව මොළයට සන්නිවේදනය වන තෙක් අපට ඒ පිළිබඳ විත්තයක් ඇති විය නොහැකි ය. ඉඳිකටුව ඇඟිල්ලට ඇතුණු මොහොතේ සිට ඒ බව මොළයට සන්නිවේදනය වීම සඳහා ඉතා කෙටි වුව ද යම් කාලයක් ගතවෙයි. ඒ සන්නිවේදනය වන්නේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳ ව බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාව මගින් නිර්මාණය කෙරුණු දැනුමක් වෙයි.

ඒ දැනුමට අනුව එහි දී රුධිරය යම් කර්තව්‍යයක් කරයි. පයේ ඇඟිල්ලේ සිට මොළය දක්වා යම් සංඥාවක් යැවිය යුතු අතර ඒ සංඥාව රුධිරය ඔස්සේ යම් ක්‍රියාවලියක් මගින් මොළයට යන බව බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාව උගන්වයි. මේ සංඥාව ගමන් කරන වේගය පිළිබඳ දැනුමක් ද බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවට ඇත. එසේ නම් පයේ ඇඟිල්ලකට ඉඳිකටුවකින් ඇඟිල්ලෙන් පසු ඒ බව මොළයට සන්නිවේදනය වීමට යන කාලය ගණනය කරගත හැකි ය. විත්තයක් ඇතිවෙන්නේ මොළයේ හෝ මොළය ආශ්‍රිතව හෝ නම් ඉඳිකටුවකින් පයේ ඇඟිල්ලේ ඇතුණු බව අපට දැනෙන්නේ එසේ සංඥාවක් සන්නිවේදනය වීමත් සමග හෝ ඉන්පසුව හෝ ය. විත්තය ඇත්වන්නේ මොළය නිසා හෝ මොළය ආශ්‍රිතව හෝ නම් එසේ සන්නිවේදනය වීමට කලින් විත්තයක් ඇති විය නොහැකි ය.

එහෙත් අප වැනි කාමාවචර සත්ත්වයන්ට විත්තයක් ඇතිවන්නේ රුධිරය ආශ්‍රිතව නම්, (භෘදය වස්තුව යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ යම් කණ්ණාසක භෘදයෙහි ඇති රුධිරය නම් හා වෙනත් ඉන්ද්‍රියක ආධාරයක් නොමැතිව ඇතිවන

චිත්තයක් ඇතිවීමේ දී ආශ්‍රිතවන්නේ හෘදයවස්තුව නම් ඉන් කිසිවෙකුත් එවැනි චිත්තයක් ඇතිවන්නේ ද රුධිරය ආශ්‍රයෙන් බව ය.) පයේ ඇඟිල්ලකට ඉඳිකටුවකින් ඇත්ත වීට, ඒ බව ඉඳිකටුවෙන් ඇත්තේ යම් ලකෂ්‍යයක ද ඒ ලකෂ්‍යය සම්පයෙහි ඇති රුධිරයට ඒ කෂණයෙහි ම මෙන් සන්නිවේදනය වෙයි.

එයින් කිසිවෙකුත් පයේ ඇඟිල්ලකට ඉඳිකටුවකින් ඇත්තොත් ඒ කෂණයෙහි ම මෙන් ඒ බව රුධිරයට සන්නිවේදනය වන බව ය. එසේ නම් චිත්තයක් ඇතිවන්නේ රුධිරය ආශ්‍රිතව නම් පයේ ඇඟිල්ලකට ඉඳිකටුවකින් ඇත්තොත් ඒ බව ඒ කෂණයෙහි ම මෙන් දැනෙන බවත් ඒ පිළිබඳ චිත්තයක් ඇතිවන බවත් ය. දැන් අපට බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවේ හා ඒ පදනම වී ඇති බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවේ කිසිදු ආකාරයට පරකෂණයක් කිරීමේ අවස්ථාව උදා වී ඇත. අප කළ යුත්තේ යමකුගේ පයේ ඇඟිල්ලකට ඉඳිකටුවකින් ඇත ඒ පුද්ගලයාට ඒ පිළිබඳ චිත්තයක් ඇතිවන්නේ, එනම් ඒ බව දැනෙන්නේ කොපමණ කාලයකට පසුව දැයි දැන ගැනීම ය.

පුද්ගලයාට තමාගේ පයේ ඇඟිල්ලකට ඉඳිකටුවක් ඇණුණු බව බොත්තමක් එබීමෙන් හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් හෝ දැනුම්දීමට සැලැස්විය හැකි ය. ඒ දැනුම්දීම නිරකෂණයට දැකගැනීමට ලැබෙන්නේ එයින් ද ටික වේලාවකට පසුව බව අමතක නොකළ යුතු ය. කෙසේ වෙතත් අදාළ පුද්ගලයා තම දැනුම්දීම කරන්නේ බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාවට අනුව පයේ ඇඟිල්ලක සිට මොළයට රුධිරය ඔස්සේ සංඥාවක් යැමට ගතවන කාලයට අඩු කාලයකින් නම් ඉන් කිසිවෙකුත් චිත්ත ඇතිවන්නේ මොළය ආශ්‍රිතව නො වන බව ය.

මෙවැනි පරකෂණයක් ලංකාවේ දී කිරීමට ඇති පහසුකම් කවරදැයි මම නො දනිමි. එසේ පහසුකම් ඇත්නම් එවැනි සංකීර්ණ පරකෂණයක් ලංකාවේ දී කිරීමට සැලසුම් කළ හැකි ය. එසේ පහසුකම් හැතහොත් පහසුකම් ඇති රටක සිටින සිංහල විද්‍යාඥයකුට එවැනි පරකෂණයක් කිරීමට කටයුතු කළ හැකි ය. බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාව විසින් වර්තමානයේ පිළිගැනීමට ලක් වී ඇති දැනුමට අභියෝග කෙරෙන එවැනි පරකෂණයක් කිරීමට මෙරට සිටින බටහිර විද්‍යාඥයන් පෙරට ආ යුතු ය.

බටහිර විද්‍යාඥයන් සාමාන්‍යයෙන් මනස පිළිබඳ කරන පර්යේෂණවල දී යොදාගන්නේ ඇස හා කණ යන ඉන්ද්‍රිය ය. එහි දී පුද්ගලයන්ට චිත්‍ර පෙනෙන්නට හෝ ශබ්ද ඇසීමට හෝ සලස්වනු ලැබෙයි. ඒ සමග මොළයේ ඒ ඒ ප්‍රදේශවලට සවි කෙරුණු ඉලෙක්ට්‍රෝබ් මගින් මොළයේ ක්‍රියාකාරීත්වය නිරකෂණය කෙරෙයි. එහෙත් ඔවුන් යම් සංඥාවක් ඇසේ හෝ කණේ සිට මොළයට ගමන් කිරීමට ගතවන කාලය හා අදාළ චිත්තය ඇතිවන්නේ කිනම් අවස්ථාවක ද යන්න පිළිබඳ පරකෂණ කර ඇත්දැයි මම නො දනිමි.

එසේ පරකෂණ කර තිබුණ ද, ඇස හා කන පිළිබඳ ඇති ප්‍රශ්නය නම් ඒ අවශ්‍ය මොළයට ඉතා සම්පයෙන් පිහිටා තිබීම ය. එබැවින් ඇසේ හෝ කණේ සිට මොළයට සංඥාවක් යැවීමට ගතවන කාලය ඉතා කුඩා විය යුතු ය. එබැවින් චිත්තයක් ඇතිවන්නේ කිනම් අවස්ථාවක දී ද යන්න හා සම්බන්ධ පරකෂණවල දී මොළයෙන් ඇත පිහිටි පයේ ඇඟිල්ලක් වැනි ඉන්ද්‍රියයන් යොදා ගැනීමට යෝග්‍ය වෙයි. හම යන අවශ්‍යය හා සම්බන්ධ ස්පර්ශේන්ද්‍රිය චිත්ත ඇතිවීම ගැන කෙරෙන පරකෂණවල දී වැදගත් වනු ඇත.

අපට මෙහි දී තවත් කරුණක් සඳහන් කළ හැකි ය. ඇතැම් ශල්‍යකර්මවල දී රෝගියා ස්ථානීය වශයෙන් පමණක් සිහි නැති කෙරෙනු (නිර්වින්දනය කෙරෙනු) ලැබෙයි. එහි දී රෝගියාට ඒ ස්ථානය පිළිබඳ හැඟීමක්, විකඳ්කඳාණයක් නැතිවුවත් අනෙක් දෑ ගැන දැනුමක් වෙයි. ඒ සිදුවන්නේ කෙසේ ද? චිත්ත ඇත්වන්නේ මොළය නිසා හෝ මොළය ආශ්‍රිතව නම් ස්ථානීය වශයෙන් සිහි නැතිකිරීමේ දී මොළයේ අදාළ යැයි කියන ප්‍රදේශය පමණක් "අක්‍රීය" විය යුතු ය. එහෙත් මොළයේ ඒ අදාළ ප්‍රදේශය පමණක් "අක්‍රීය" කිරීමට බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාව යොදාගන්නා නිර්වින්දන ක්‍රමය කුමක් ද? ස්ථානීය වශයෙන් නිර්වින්දනය කිරීමේ දී සිදුවන ක්‍රියාවලිය මනා අධ්‍යයනයකට භාජනය කළ යුතු වෙයි.

කලින් අපි යමකු මගේ දකින ආකාරය ගැන කතා කෙළෙමු. බටහිර විද්‍යාවට අනුව මගේ දැකීම සඳහා ඉන් පරාවර්තනය වන ආලෝකය අපේ කාචය තුළින් ගොස් දෘෂ්ටිචිතානයට යැමෙන් පසුව මොළයට යම් සංඥාවක් යැවෙයි. යමකු මග දකින්නේ ඉන් පසුව ය. ආලෝකයේ වේගය ඉතා අධික වීම හේතුවෙන් මගේ සිට ඇසේ කාචයට

ආලෝකයට ගමන් කිරීමට යන්නේ ඉතා කෙටි කාලයක් බැවින් මෙහි දී පරතරයක් කිරීමට ඇති ඉඩකඩ ඉතා අඩු ය. එහෙත් මෙහි දී පවා අපට මලක් දැකීමට අවශ්‍ය වන්නේ කිහිමි සාධක ද යන ප්‍රශ්නය ඇසිය හැකි ය.

බටහිර විද්‍යාවට අනුව නම් මලක් දැකීමට වස්තුවක් වූ මල, ආලෝකය (මලෙන් පරාවර්තනය වන), නිරෝගී ඇස හා මොළයේ දෘෂ්ටියට අදාළ ප්‍රදේශය නිරෝගී ව තිබිය යුතු ය. එහෙත් මෙහි දී බටහිර වෛද්‍ය විද්‍යාව ද පිළිගන්නා කරුණක් වෙයි. එය ඇතැම් විට මෙරට සිටින විසිවන සියවසේ පළමු භාගයෙහි බටහිර දැනුම පමණක් ඇතිවූවන් නොදන්නා දෙයක් වීමට ඇති ඉඩකඩ ඉතා අධික ය. බටහිර විද්‍යාව විසින් දැන් පිළිගනු ලැබෙන කරුණක් නම් ඇතැම් දැනීමක් ඇතිවීමට හේතු සාධක වන්නේ යැයි කියන මොළයේ යම් කොටසක් ආබාධිත වුවහොත් ඒ කාර්යය කිරීම සඳහා මොළයේ වෙනත් කොටසක් ක්‍රමයෙන් හඬගැසෙන බව ය. මෙයින් කියවෙන්නේ මොළයේ ඒ අලුතින් හැඩගැසෙන කොටසක් කලින් මෙන් ම ප්‍රශස්ත ව අදාළ කාර්යය කෙරෙන බව නො වෙයි. එහෙත් ඇතැම් කාර්යය සඳහා මොළයේ වෙන වෙන කොටස් ද යම් යම් අවස්ථාවල යම් ප්‍රමාණයකට හෝ ක්‍රියාත්මක විය හැකි බව බටහිර විද්‍යාඥයෝ අද ප්‍රකාශ කරති.

මලක් දැකීම යන්න අපේ ප්‍රවාදයක විස්තර කෙරිය යුත්තේ මල බාහිර වස්තුවක් ලෙස ගැනීමෙන් නො වෙයි. මුළු ලෝකය ම, එනම් විශ්වය ම මනසේ නිර්මාණයක් වෙයි. ඒ ඒ මනස විසින් ලෝකය දකින්නේ, එනම් නිර්මාණය කෙරෙන්නේ ඒ ඒ ආකාරයට ය. එසේ නො වන්නට කවියාගේ හඳ ද, විද්‍යාඥයාගේ හඳ ද එකක් ම විය යුතු ය. චිත්තය එක තැනකට පමණක් කොටුවීමක් ද නැති බැවින් මනස ද බාහිර ද, අභ්‍යන්තර ද යන ප්‍රශ්නය ද බටහිර විද්‍යාවේ මෙන් ඇති නො වෙයි. එහෙත් මලක් දැකීම සඳහා අප වැනි කාමාවචර සත්ත්වයන්ට වක්‍රවිකල්පයක් ඇති විය යුතු ය. ඒ වක්‍රවිකල්පයක් ඇති වීම සඳහා අවශ්‍යවන සාධක කවරේ ද යන්න අපේ අවධානයට යොමු විය යුතු ය.

මහාචාර්ය නමින් ද සිල්වා